

50 år
med Bokmaskinen

Att föreviga sig

Carl Henrik Svanstedt

JAG kommer in en morgon på Svarvargatan och där står en liten farbror i bindningen.

– Hej, vad gör du? frågar jag som man brukar på Maskinen.

Han ger mig ett snabbt ögonkast med ekorrblicken.

– Minns du Seskarö? säger han.

– Javisst, svarar jag. (Det var i efterdyningarna från 68 och vi kunde fortfarande allt om 1917.)

– Minns du att det blev hungerkravaller utanför bagarboden?

– Jodå.

– Att det var en 17-årig pojke som tog geväret från furiren och hotade en polisdetektiv?

– Jag minns. Han blev historisk. Han flydde uppåt ådalarna och folk gömde honom.

– Just det. Det var jag.

Där stod alltså en livs levande pusselbit i Sveriges historia. Den glömda, vill säga. Slå upp *Seskarö* i Svensk uppslagsbok och se vad där står.

Nu ville han ansluta sig till det kollektiva minnet. Innan han blev dö, sa han. Han »förevigade sig«, som det heter med ett obetalbart svenskt uttryck.

Så han skrev sin bok och tryckte den. Och eftersom han gjorde det lever han än idag.

Om någon i det nyreaktionära Sverige nu frågar mig vad en bokmaskin ska vara bra till så svarar jag:

– Läs Joel E Ericssons *Hungerkravaller 1917*, Författares Bokmaskin, 1977.

Innehåll

Att föreviga sig	<i>Carl Henrik Svenstedt</i>	5
Inledning	<i>Lena Rydström</i>	9
Mina år med Bokmaskinen	<i>Arne Jacobsson</i>	11
Att måla vitt – eller hur man blir anställd på Bokmaskinen	<i>Gert Magnusson</i>	17
In i det nya seklet	<i>Ann & Per Svenske</i>	22
Bokmaskinen	<i>Oscar Trimbøl</i>	26
Litteraturlandskap i förändring	<i>Lena Rydström</i>	27
Rinkeby – Världens torg i 50 år	<i>Gunilla Lundgren</i>	35
Familjen Bokmaskin	<i>Arvida Juni Svenske</i>	40
Poesi-på-en-dag	<i>Lars Inge Widlund</i>	44
Att tillägna sig språket och det fria ordet	<i>Ted Bolin</i>	48
Bokmaskinen	<i>Rolf Güntert</i>	53
Dikter från sex sekel		54
Graffittimålning	<i>Emiliano</i>	60
Galagos födelse på Bokmaskinen	<i>Rolf Classon</i>	62
Poesi-på-en-dag – en oxymoronsk novembertradition	<i>Arvida Juni Svenske</i>	66
Mitt i skallen!	<i>Mikael Niemi</i>	71
Bokmaskinen	<i>Lena Rydström</i>	75
Den frivilliga gemenskapen	<i>Jonatan Loxdal</i>	76
Röster från Bokmaskinen	<i>Arvida Juni Svenske</i>	78
Utgivna titlar 1972–2022		88

Inledning

Lena Rydström

Det här är en bok om en idé, som blev ett initiativ, som blev en verksamhet och som nu blivit 50 års historia.

EN ANTOLOGI med nedslag i olika tider och från olika infallsvinklar; de som startade, de som blev inspirerade, de som gav ut och de som växte upp med.

Berättelserna har alla det gemensamt att de uttrycker lust, längtan och problemlösning, att inspireras, skapa och göra, att våga och stoltheten som det väcker till liv, stoltheten när en står där med sin tryckta bok i handen.

Bokmaskinen är både en idé och påhittiga lösningar, det är både hands-on och en anda. På det sättet är Bokmaskinen en plats där avståndet mellan ord och handling, mellan tanke och tryck, är väldigt kort.

Det låg i tiden då, 1972 när Bokmaskinen startade, den kollektivistiska tanken, insikten att flertalet är starkare än entalet, att tillsammans så kan och vill och törs vi.

Fast det är en idé om en kollektiv lösning för att

befrämja och stödja enskilda människors individuella längtan och lust att uttrycka sig och skapa.

Under arbetet med antologin har jag pratat med många människor som på olika sätt varit engagerade i Bokmaskinen och det som alla på olika sätt berättar om, är upplevelsen av att se sina ord ta fysisk form, se sina tankar materialisera sig och magin och förlösningen i detta.

Men det är någonting mer än det, det är en upplevelse av att vara del av någonting större, en skärva av någonting som vi bär med oss ut i världen. Vissa bär med sig detta någonting som en varm strimma nära hjärtat, för andra blir det en mission och för ytterligare andra blir det ett livsverk. I den här antologin finns några av rösterna.

Det här är den spretiga berättelsen om hur man bygger en plattform och ett skyddsrum för det fria ordet och kanske också ett andrum.

Välkomna in i Bokmaskinens värld!

